

Haapariippusammal

Aspfjädermossa
Neckera pennata

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Haapariippusammal on kookas, 5–10 cm pitkä, lehtipuiden rungoilla viuhkamaisina tuppaina tai laajoina kasvustoina kasvava lehtisammal. Versot ovat litistyneet ja lehdet ovat 2–3 mm pitkät, kielimäiset ja aaltopoimuiset. Haapariippusammal tuottaa yleisesti ja runsaasti perättömiä itiöpesäkeitä, jotka sijaitsevat verson alapinnalla osin suojukslehtien kätöksissä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Haapariippusammal kasvaa vanhoissa, tuoreissa kuusivaltaisissa metsissä, jotka ovat pienilmastoltaan kosteita ja säilyneet pitkään luonnontilaisina. Kasvu-alustana on usein kookas vanha haapa. Haavan ohella sammal voi kasvaa pihlajan, lehmuksen, vaahteran, saarnen tai harvemmin muidenkin lehtipuiden rungoilla. Pohjoiset esiintymät ovat kallioilla ja lohkarilla. Haapariippusammal on tavattu yhteensä parilta-kolmelta sadalta kasvupaikalta. Sammalen levinneisyys painottuu Etelä- ja Keski-Suomeen, pohjoisimmat kasvupaikat ovat Kainuussa ja Oulun Pohjanmaalla.

Nykytila ja uhkatekijät

Haapariippusammalle sopivat elinympäristöt ovat vähentyneet vanhojen lehtipuiden, ennen kaikkea järeiden haapojen, vähenemisen ja hakkuiden vuoksi. Monet haapariippusammalen esiintymät ovat hyvin pieniä, ja ne ovat siksi alttiita pienillekin ympäristön muutoksille. Myös sopivien kasvupaikkojen vähyys ja pirstoutunut esiintyminen uhkaavat sammalen säilymistä. Noin kaksi kolmasosaa haapariippusammalen kasvupaikoista sijaitsee suojelualueilla.

Hoitosuositukset

Haapariippusammalen kasvupaikalla tulisi säästää kookkaat haavat ja ympäristö tulisi säilyttää jatkuvasti peitteisenä. Sammal vaatii pienilmastoltaan kosteita elinympäristöjä, eikä kestä hakkuista seuraavaa kuivumista. Haapariippusammalle soveltuvat järeähaapaiset metsät voivat olla myös sopivia kohteita METSO-ohjelmaan (esimerkiksi runsalahopuustoiset kangasmetsät).

Lähteet

Syrjänen, K. 2009. *Neckera pennata* – vaarantunut. Teoksessa: Laaka-Lindberg, S., Anttila, S. & Syrjänen, K. (toim.). 2009. Suomen uhanalaiset sammalet. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. S. 176–177. Verkkojulkaisuna: <http://hdl.handle.net/10138/38824>

Ulvinen, T., Syrjänen, K. & Anttila, S. (toim.) 2002. Suomen Sammalet – levinneisyys, ekologia, uhanalaisuus. Suomen ympäristö 560. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 354 s. Verkkojulkaisuna: <http://hdl.handle.net/10138/40617>

Kuva: Michael Lüth